

Länsstyrelsen
Värmlands län
Naturvårdsenheten
Handläggare
H Leander

BESLUT
1992-08-18

231-1587-91

NATURRESERVATET KAPLANS HOLMEN, Karlstads kommun Värmlands län

BESLUTSDEL

Uppgifter om naturreservatet

Namn	Naturreservatet Kaplansholmen
Kommun	Karlstad
Läge	Ca 4 km öster om Karlstads centrum vid mynningen av Klarälvens östligaste ådra i Vänern.
Kartblad	Topografiskt kartblad 10D NV. Ekonomiskt kartblad 10D 7e
Gräns	Innerkanten av den punktstreckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Area	166 ha därav landareal 49 ha
Fastighet	Örsholmen 1:1
Fastighetsägare	Karlstads kommun
Naturvårdsförvaltare	Karlstads kommun

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Kaplansholmen är en del av Klarälvens delta i Vänern som är landets största aktiva delta utanför fjällkedjan. Kaplansholmen är ett av de få områden inom deltat som fram till nutid har haft en typisk och relativt opåverkad utveckling. Den uppvisar en rad av de ytformer som de deltabildande processerna skapat, bl a levéer (älvvallar), bankar, strömfåror och strandvallar.

Vegetationen på Kaplansholmen är ett åskådligt exempel på nykolonisation av deltats nybildade land. De senast bildade delarna hyser en tuvig fuktäng med olika starrarter som längre upp på ön ersätts med buskvegetation av videarter och lövskog. Den senare är mycket tät och består till största delen av gråal med inslag av asp och björk. Fältskiktet är svagt utvecklat medan bottenskiktet ställvis är heltäckande med björnmossa som dominerande art.

Vegetationen skapar också förutsättningar för ett rikt fågelliv. Karaktärsarter är lövsångare, grönsångare, svart-vit flugsnappare, björktrast, rödvingetrast m fl. Av rovfåglarna märks brun kärrhök och duvhök. Synnerligen iögonfallande är också bäverns aktivitet i området.

Klarälvens delta har utpekats som riksintressant för naturvård och friluftsliv enligt 2 kap 6 § naturresurslagen. I riksintresseområdet utgör Kaplansholmen en väsentlig del.

ÄRENDETS BEREDNING

Karlstads Naturvårdskrets av Svenska Naturskyddsföreningen föreslog i skrivelse till länsstyrelsen den 20 juli 1983 att Karlstads kommun och länsstyrelsen skulle ta upp frågan om naturreservatsbildning för Kaplansholmen. Ärendet remitterades till Karlstads kommun som, genom kommunstyrelsen den 21 januari 1985, meddelade att man i princip inte hade något att erinra mot reservatsbildning.

OMRÅDETS BETYDELSE OCH BEHOV AV SKYDD OCH VÅRD SAMT ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIVET

Kaplansholmen är främst av geovetenskapligt intresse som exempel på en typisk, aktiv deltafront opåverkad av anläggningar och byggnation. Ön hyser dessutom naturskogsartad skog med ett intressant fågelliv och på nybildade landområden kan en primär vegetationssuccession studeras. Området vid Kaplansholmen utgör för närvarande ett av de få områden där de deltabyggande processerna inom Sveriges största aktiva delta fortfarande fortgår relativt opåverkade av människans åtgärder.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området, som avgränsas med innerkanten av en punktstreckad linje på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas och vårdas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1982:1097) området som naturreservat.

Naturreservatet skall heta naturreservatet Kaplansholmen.

ÄNDAMÅLET MED NATURRESERVATET

Ändamålet med reservatet skall vara att i väsentligen oförändrat skick bevara en aktiv del av Klarälvens delta i Vänern med dess vegetation och fauna. Området är det parti av Klarälvsdeltat som bäst uppfyller kraven på orördhet, representativitet och mångsidighet. Dessutom utgör området ett pedagogiskt värdefullt och lättillgängligt parti av Karlstadsdeltat för studier av deltabildande processer och vegetationens nykolonisation.

Ändamålet skall tryggas genom att

- Kaplansholmen med omgivning lämnas opåverkad av arbetsföretag.
- vegetationen i reservatet fritt får utvecklas.
- byggande av enkel gångbro över Klockarådran samt dragande av strövstig på Kaplansholmen.

RESERVATSFÖRESKRIFTER

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen, vilka anges nedan.

A. Föreskrifter enligt 8 § naturvårdslagen om inskränkningar i rätten att förfoga över fastighet inom naturreservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra byggnad eller anläggning
2. anlägga väg, luft- eller markledning
3. anordna upplag
4. bedriva täkt
5. schakta, tippa, muddra eller fylla ut
6. utföra någon skogsvårds- eller skogsbruksåtgärd.

B. Föreskrifter enligt 9 § naturvårdslagen om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken för pliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med naturreservatet nämligen

1. anordningar för utmärkning av och upplysning om naturreservatet.
2. Utförande av enkel gångbro över Klockarådran samt strövstig på Kaplansholmen.

C. Föreskrifter enligt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. bryta grenar, fälla eller på annat sätt skada levande och döda träd och buskar.
2. gräva upp eller plocka växter. Förbudet gäller såväl blomväxter som sporväxter (mossor, lavar, svampar).
3. göra upp eld.
4. framföra motordrivet fordon.
5. framföra motordriven farkost i Klockarådran

För skrifterna under C gäller även markägare och innehavare av särskild rätt.

D. Föreskrifter med stöd av 9 § naturvårdsförordningen (1976:484) rörande naturvårdsförvaltningen av reservatet

Länsstyrelsen fastställer nedanstående skötselplan

SKÖTSELPLAN

Allmän beskrivning av reservatsområdet ingår i avsnittet "Beskrivning av området". För ytterligare information hänvisas till rapporten "Kaplansholmen i Karlstadsdeltat", Rickard Heijkenskjöld, 1974.

DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Med tanke på områdets karaktär är någon indelning i skötselområden inte nödvändig.

Följande skall gälla

1. Området skall bevaras i orört och ostört skick. Inga skötselåtgärder eller anordningar för friluftslivet skall vidtas med undantag för de anordningar som anges under punkt 2.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och statens naturvårdsverks anvisningar.
3. Enkel gångbro skall utföras över Klockarådran samt strövstig dras på Kaplansholmen.
4. Naturvårdsförvaltare skall vara Karlstads kommun.
5. Naturvårdsförvaltaren skall
 - utföra utmärkning och skyltning av reservatet.
 - utöva tillsyn och tillse att gällande reservatsbestämmelser efterlevs.
 - utveckla lämplig information om området.

FINANSIERING

Samtliga åtgärder bekostas av kommunen.

UPPLYSNINGAR HUR HAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 3 (form 8)

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Eliasson.

I den slutliga handläggningen deltog naturvårdschef Furuholm, företrädare för den juridiska enheten samt byrådirektör Leander, föredragande.

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Registeruppgifter
3. HUR MAN ÖVERKLAGAR

Kopia till

Statens naturvårdsverk

Boverket

Kommunstyrelsen i Karlstads kommun (Rek + mb)

Skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län

FBM

LM

PLE

Naturvårdsregistret

Reservatspärmen

NATUR

Professor Åke Sundborg, Uppsala universitet, geografiska institutionen Richard Heijkensköld, Uppsala universitet,
geografiska institutionen